

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo

c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) se zaračunajo po naslednji ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večjih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah števil. 3.

Št. 9. V Ljubljani, 15. maja 1895. Leto XII.

Obseg: Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem Mestu. — Topilnik za med in vosek. — Oskrbovanje čebel spomladi (Dalje in konec.) — Setev mešanice iz detelje in trave. — O polnitvi sodov in o pretakanju vina. — Kaj škoduje barv voska. — Prezgodnje vpreganje žrebet. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vest c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Listnica uredništva. — Tržne cene. — Inserati.

Shod dolenjskih kmetijskih podružnic v Novem Mestu.

V ponedeljek, dne 10. junija t. l., se bode v Novem Mestu priredil shod dolenjskih podružnic, kakor beremo tudi zadej med oznanili.

Namen temu shodu je, da se podružnice skupno posvetujejo o primerni rešitvi vseh tistih vprašanj, ki so važna za izboljšanje dolenjskega kmetijstva, in da se združeno stavijo za občni zbor v Ljubljani vsi tisti predlogi, kateri so potrebni za povzdigo kmetijskih razmer po Dolenjskem.

Pri občnem zboru v Ljubljani je premalo časa, da bi se mogla temeljito razpravljati tista kmetijska vprašanja, ki zadevajo le posamezne strani naše dežele. Mnogokrat še poročevalcev ni, ki bi bili pripravljeni vtemeljevati predloge podružnic.

Da se temu odpomore, treba se je važnih vprašanj, ki se tičejo cele Dolenjske, tudi skupno poprijeti in z družinami močmi delati na to, da se kolikor moči ugodno rešijo.

To je namen temu shodu. Program zborovanju se razvidi zadej na vabilu. Razven tam navedenih točk pridejo v razgovor vsi predlogi, ktere bodo stavili zastopniki podružnic.

Ker je želeti, da se prične s tem shodom vzajemno delovanje vseh dolenjskih podružnic v prid kmetijskemu napredku, vabimo vse gospodarje — družbene člane in nečlane — da se shoda vdeleže v obilnem številu.

S tem bomo najbolje pokazali, da se tudi Dolenjci zavedamo in da nam je veliko ležeče na tem, da se izboljšajo tudi naše kmetijske razmere.

Podoba 22.

Topilnik za med in vosek.

Izdelovalca čebelarских priprav Kolb in Greber v Lorchu na Virtemberskem *) sta že dolgo časa skušala izdelati pripravo, v kateri bi se razven praznega satja lahko topilo tudi polno. Nista štedila niti s časom, niti z denarjem in s trudom, dokler se jima ni posrečilo izdelati tako pripravo, ki zadostuje vsem zahtevam. Topilnik za med in vosek, kterega kaže podoba 22., je tako sestavljen, da opravlja dvojno delo,

*) Kolb und Gröber in Lorch im Remsthal (Württemberg).

pa vender vsako záse, ter sta prav za prav dve pripravi sestavljeni v eno. Topilnik stane 10 nemških mark (približno 6 gold našega denarja) ter se toplo priporoča, ker so čebelarji že pripoznali njegovo rabnost.

O topilniku pravi gori omenjena tvrdka:

Z našim vnovič zboljšanim, popolnoma samodelujočim ter dvojno delo opravljajočim topilnikom za med in vosek se opravljajo opravila z naslednjim uspehom:

1.) Topilnik raztopi prazno, pa tudi polno satovje. Ker na tvarino vedno deluje par, ni mogoče da bi se prismodila.

2.) Vosek in med se vedno sama odtekata, dočim je iz drugih priprav, ktere vender tako hvalijo, treba vosek posnemati z žlico.

3.) Naša priprava deluje popolnoma sama, brez pomoči in zelo hitro, brez pritiska ali stiskanja, ter se z njo lahko dela med kuho, tako da zanjo ni treba posebej kuriti, in se tako prihrani kurivo.

4.) Vosek izteka popolnoma čist.

5.) Med ohrani svojo finost ter ne izgubi nič barve, leska in duha.

6.) Vsa nesnaga ostane v topilniku; zato na ta način dobljeni med ni nič slabši kakor med, ki se iz satja izloči s sredobežnim strojem.

7.) Izpraznjeno satje se ravno tako raztopi in vosek, ki se na ta način dobi, je popolnoma čist.

8.) V tej pripravi se lahko raztopi vsak košček satu, vsi ostanki in odrezki satja, ktero pripravimo za izmetalnik (centrifugo), sploh vsi kosci, naj bodo prazni ali polni, kar se z drugimi pripravami nikakor ne da zvršiti.

9.) Pri naši pripravi se prihrani mnogo kuriva, voska se pa mnogo več dobi, ker se ga nikamor nič ne prime.

10.) Nevarnosti, da bi med kuhanjem vosek prekipel ali pri iztiskanju brizgal na vse kraje, kar se pri navadnem ravnanju rado zgodi, pri našem topilniku ni.

11.) Tudi pacanja in mazanja ni pri našem topilniku, tako da človek z njim lahko cel dan dela v praznji obleki, pa je ne bo prav nič onesnažil.

12.) Topilnik je redkokdaj treba popraviti, in še tedaj se to zgodi brez velikih stroškov.

Oskrbovanje čebel spomladi.

(Dalje in konec)

V času od prvega izleta pa do cvetja sadnega drevja moramo največjo skrb obračati v to, da imajo vsi panji dovolj medu. Kjer ni tega in se tudi nič ne poklada, čebele lahko pri malo neugodnih razmerah poginejo že tedaj, ko imajo čez polovico panja zalege. Ako imajo čebele dovolj zadelanega medu in je pomlad vsaj deloma ugodna, tedaj pokladanje navadno več škoduje nego koristi. Onega, ki mora svojim čebelam pokladati, opozorim na to zadevo pojasnjujoč članek na str. 28. v 5. št. „Kmetovalca“ iz l. 1893. V naslednjih vrsticah pa nekoliko o rojenju.

Ker čebelarimo tako, da dobivamo roje (Schwarm-methode), gledati moramo, da dobimo od vsakega matičnjaka povprečno po dva roja. Ako hočemo to doseči, moramo skrbeti, da so ob času rojenja (od 15. maja pa do 15. junija) vsi matičnjaki močni. Samo ob sebi se pa to redkokdaj zgodi, zato moramo slabim panjem pomagati na troške močnih. To pa najlože storimo, ako jim damo satov z zrelo zalego, ki je vzamemo iz prav močnih panjev. Na ta način si bodo slabi panji čudovito hitro opo-

mgli, močnemu pa ta izguba nič ne škoduje, ker matica prazen sat, ki ga damo namesto odvetnega, hitro zopet zaleže. (Glej št. 9. „Kmetov.“ iz l. 1893. na str. 51.)

Ko opazimo trotove in morebiti tudi matične celice zaležene, ko vidimo, da delavčna zalega sega do okrajnih robov satovih, tedaj nam je v kratkem pričakovati rojev. Da bodo pa roji uže v prvem letu postali močni in bodo v jesenski paši nenesli kolikor mogoče mnogo medu, treba je panje, posebno one s premakljivim satovjem, dobro pripraviti, predno roje denemo v nje. Navesti moramo čebele, da bodejo zidale satje natančno na satnike ali v okvirčke, ker sicer premakljivost satja nima nikakega pomena. V ta namen moramo na satnike in na zgornje laticice okvirčkov prilepiti satovne začetke, in sicer po vsej dolgoti satnikov, ker na kraju čebele sat kaj rade zakrivijo ako jim zmanjka navodila.

Za satovne začetke vzemimo le delavčno satje, ki je že nekoliko staro; nikakor ni za rabo novo, belo satje, v katerem čebele še niso gojile zalege. Kdor hoče, da bodo roji okvirčke popolnoma zazidali in ne puščali ob straneh in spodaj prehodov, mora tudi na stranski in spodnji latici prilepiti satoven začetek, ki je pa lahko prav ozek. Kot lepilo nam najbolje rabi raztopljen vosek, ki pa ne sme biti razbeljen. Imamo ga v nalašč za to pripravljenem, 20 do 30 cm dolgem in do 8 cm širokem glinastem koritcu. Vanj pomakamo satovne pričetke in je pritiskamo na določena mesta. Staro satje se tudi prav dobro prilepi z močnim mizarским klejem.

Navadno roje ogrebamo v tisti panj, v katerem ga mislimo pustiti. Tudi novi kranjski panj z okvirčki se da pripraviti, da naravnost z drevesa ogrenemo roj vanj. Treba je le zadnji okvirček dobro z dvema žrebliema pritrditi in med pokrov in okvirčke podolgem položiti 7 mm debelo latico in noben okvirček se ne bode ganil s svojega mesta, ako tudi panj obračamo na vse strani. V mnogih slučajih je pa pripravneje roj ogreniti v lahko leseno škatljo in ga še le potem spraviti v njegovo stanovanje, kar se da brez vsake težave zvršiti.

Ko roj — bodisi prvi ali drugi — začne zidati delavčno satje, je to znamenje, da je v panju vse v redu. Ako je paša dobra, vrši se zidanje satja tako hitro, da prveci čez kakih 14 dni že nastavljajo trotovsko satje. To se mora preprečiti, in se najlože zgodi z umetnim satjem. Napačno bi bilo zgodnjim rojem, posebno prvecem, dajati mnogo izdelanega satja v panje; tega prihranimo za pozne roje. Slabo pa uspevajo roji, ako v prvih dneh neprestano dežuje. Na vsak način jim moramo pokladati, ako dežuje neprenehoma ves teden, ali še dalje.

Končno še omenim, da močno škoduje splošnjemu razvitku čebel, ako raz panje odstranimo vso odejo, ki so jo imeli po zimi. Ker je vreme še vedno hladno, posebno po noči, izhlapeva po nepotrebnem veliko toplote, ter se na ta način jako ovira razvoj zalege. Imejte torej panje odete do konca junija, t. j. do tedaj, ko bodo imeli izrojenci zopet mlade matice.

—k—

Setev mešanice iz detelje in trave.

Sestava travnih in deteljnih zmesij je zavisna od časa, kako dolgo naj uspevajo. Če naj njiva daje košnjo eno do k večjemu tri leta, sejati je deteljnotravne zmesi, to so tiste, ki sestoje največ iz detelje ali vsaj iz dveh petink. Te zmesi so vedno več vredne, nego detelja sama zase. Pri teh zmesih ne odločuje toliko kakovost zemlje. Domača ali štajarska detelja se lahko skoraj povsod seje,

koder pa je ne kaže, kakor na pr. na težkih vlažnih tleh, nadomesti naj jo švedska detelja. Za pašo je najvažnejša bela detelja. Med deteljo za eno- do triletno porabno dobo se seje navadno laška pahovka, mačji rep, časih tudi travulja in pasja trava. Po težkih zemljah ugaja zlasti mačji rep, po lažjih pa laška pahovka. Koder mislijo na pašo, tam bodi priporočena tudi angleška pahovka. Iz tega je razvidno, da sestava teh zmesij ni težavna. Ozirati se je le na malo število trav, in sicer posebno na take, ki se uže prvo leto popolnoma razvijo. Pri obdelovanju takih njiv je važno:

- 1.) da ne hraniš semena in kupiš najboljšega;
- 2.) da presilno ne popaseš jeseni, ker je škodljivo, zlasti za pridelek prihodnjega leta;
- 3.) da semensko zmes seješ spomladi pod žito.

Sestava zmesi za tako zvane menjalne senožeti na njivah za štiri- do šestletno porabno dobo je uže težavnejša. Tudi je naprava teh senožetij dražja, ker se morajo sejati travna semena, ki so sedaj še zelo draga. Ako je pa vse prav narejeno, je pa tudi res, da dajo take njive več krme nego deteljišča ali navadne senožeti. Pri sestavi zmesi za senožeti na njivah za štiri- do šestletno porabno dobo se je držati nastopnih pravil:

- 1.) Raznih vrst detelj ne jemlji več nego tretjino.
- 2.) Laške pahovke sme biti v zmesi k večjemu eno dvajsetino, ker drugače v prvih dveh letih zaduši druge počasneje rastoče trave; kadar sama izgine, je pa njiva slabo obrastena.

3.) Iz ravno tega vzroka vzemi tudi angleške pahovke le deseti del, če ravno dlje zdrži nego laška.

4.) V zmes morajo priti visoke ter srednje trave in pa nizke, ktere zemljo dobro zaledinijo.

5.) Vztrajne trave (kakor ra pr. pasja trava, senožetna bilnica, senožetna latovka) morajo biti primerno primešane.

Naprava trajnih senožetij je umestna tam, kjer so pripravna tla, na pr. kjer se dado namakati ali so časih preplavljena, nadalje so prikladni sadovnjaki, njive, ki so daleč proč od doma itd. Pri sestavi zmesi za trajne senožeti so detelje in trave s kratko dobo najmanj važne, z dolgo dobo pa najvažnejše. Ozirati se je dalje na trave, ki kmalu spomladi dorastejo ter dajo prvo košnjo, in na poznejše trave, ki dajo drugo košnjo.

Kadar seješ deteljne in travne zmesi, sej rajši pre-gosto nego preredit. Da bode setev enakomerna, sej posebe deteljno seme in posebe travno seme. Ako je njiva velika, je najbolje, če seješ vsako vrsto semena (detelj-nega in travnega) dvakrat, in sicer prvič po dolgem, drugič po čez. Kadar je žito uže podvlečeno, sej zmes in potem z lahko brano povleci ali pa samo povaljaj. Valjanje je sploh boljše. Na zelo težkih zemljah se pa seme kar pusti, ker ga tako potem dež dovolj pod zemljo spravi.

O polnitvi sodov in o pretakanju vina.

Eno najvažnejših pravil v kletarstvu se glasi, da morajo biti sodi vedno napolnjeni z vinom, kakor hitro jo to dovelo; sicer nastanejo z zrakom napolnjeni prostori, ki provzročujejo daljni razkroj vinskega cveta. Taki prostori so torej vzrok, da vino slabi in da se prikazujejo vsakovrstne bolezni.

Sodi, pri katerih se ne skrbi, da ostanejo vedno polni, so povod, da se vinski cvet izpreminja. Pod gotovim zunanjim vplivom se izpremeni vinski cvet v sodu nahajajočega se vina s pomočjo očetnih rastlinic v očetno

kislino; pri drugih razmerah pa nastane s pomočjo kana iz vinskega cveta neposredno ogljikova kislina. V obeh slučajih se izgubi nekaj vinskega cveta in drugih okusnih snovij. Tako zanemarjeno vino je, mnogo slabše, da, izgubiti more celó vso vrednost, ako z njim vedno slabo ravnamo.

Tvorjenje očetnih rastlinic ali kana moremo le s tem zabraniti, da se za polnjenje poslužujemo posebnih steklenic ali pa da večkrat skrbno dopolnimo sode, tako da ne nastanejo večji zračni prostori.

Dopolnjevanje je delo, ki se večkrat ponovi, kajti vino v sodu vedno izpuhteva. Izpuhtevanje pa ni vedno enako močno; ravna se po gostoti hrastovine, po debelosti dog, po dobrem ali slabem sklepu in osobito po toplini in vlažnosti v kleti.

Izpuhtevanje je posebno močno pri mladih vinih, ki so komaj nehala kipeti. Vzrok temu je nekoliko znižana toplota in krčenje prostora, ki se ravna po toplini, nekoliko pa še vedno trajajoče počasno izhlapevanje ogljikove kisline, ki potegne s sabo nekaj alkoholo-vega hlapa, največ pa vode. Mlada vina, ki imajo še mnogo dušika, nasprotno primeroma malo alkohola, se lahko prevlečejo s kanom; zato naj se čez malo dni dopolnijo. Pozneje zadostuje, da se dopolnijo vsak teden, stara vina vsakih 12 dni, da, celó vsake 3 do 4 tedne in še čez dalj časa.

Dalje je zelo važno, da za dopolnjevanje sodov rabimo le taka vina, ki se prilegajo vinu, ktero je že v sodu. Množina vina, s katerim polnimo, bode sčasoma velika, vplivala bo torej tudi na kakovost vina, ki je v sodu. Zato velja za dopolnjevanje sodov pravilo: Vino, s katerim se polni, naj bo enake ali pa boljše kakovosti in iste ali pa višje starosti kakor ono vino, ki je bilo iz početka v sodu.

Kakor hitro se sod postavi na čep, ne da se več zabraniti, da bi ne nastajali zračni prostori. Škodljivi vpliv tega zraka v sodu moramo torej zavračati s tem, da na lahko žveplamo. Žveplanje se ravna po velikosti zračnega prostora. Žveplo ima namen, od vina tako dolgo odvrčati škodljivi vpliv zraka, dokler se ne pretoči v manjše posode ali pa se popolnoma ne iztoči. Za žveplanje takih na pol praznih posod so posebno sposobni žvepleni ukrojki (žveplo je potrošeno po svilenem popirju), ki se dobé pri gospodu Švabu (Schwab) v Ptujem. Napominjani žvepleni ukrojki imajo pred drugimi (na debelem popirju ali na platnu natrošen žvepleni cvet bi se ne smel nikdar rabiti) to prednost, da pri žveplanju ne kapljajo.

Pretakanje vina je eno najvažnejših opravil v kleti. Od pravilne in pravočasne izvršitve tega dela je odvisen pravilni razvoj in trpežnost vina. Pretakanje vina ima namen, vino ločiti od drož in od vseh kalnih delov, v katerih se nahajajo drože, da postane in ostane čisto, neizpremenjeno in enakomerno. To delo se torej ne da izvršiti v eni dobi in naenkrat, marveč na več potov. Določenih pravil o tem seveda nimamo, kajti pretakanje samo na sebi, kakor tudi čas pretakanja, se ravna po kakovosti dotičnega vina in po drugih zunanjih vplivih.

Pretakanje vina se lahko izvrši na različne načine, na pr. s sesalko za vino; tu pride vino, ki se pretaka, le malo ali pa skoraj nič z zrakom v dotiko. Ali se pa pretaka s škafci ali po pretakalnem čepu v drugo posodo; čep ima lahko razprašilec ali pa ne. Pri tem načinu pride vino dovolj z zrakom v dotiko, kar je za mlada vina zelo koristno, ker prej dozore.

Sodi, v ktere moramo vino pretočiti, morajo seveda biti brez vsake napake in dobro očiščeni; treba jih je

tudi požveplati, ako so namenjeni za rdeča ali bela vina, ali pa za taka, ki bodo še pokipevala.

Najbolj važno pri tem delu je čas, kdaj pretakamo. V tem oziru je treba najprej gledati na kakovost vina.

Vino naj se pretoči, kakor hitro se je učistilo in kakor hitro so se usedle drože ali od drož kalno vino. Pretakanje je torej sploh le tako dolgo potrebno, dokler se dela gošča, ako ne nastopijo druge okoliščine, vsled katerih je treba pretakati, na pr. ako je treba, da pristopi zrak, ako je treba posode popraviti itd. Za vino je koristno, ako se pretaka pri nizki toplini, na čistem zraku, pri visoko stoječem barometru. Pri takih razmerah izgubi vino, ki pride z zrakom v dotiko, manj svojih dragocenih sestavin, kakor če bi bile nasprotno razmere.

Kolikokrat naj se vino pretači, dá se določiti le z ozirom na kakovost in dobroto vina. Važnega vpliva pri tem je vrsta grozdja in celó leto, kterege je vino rastlo. Našli bomo vina, ki bodo že po dva- ali trikratnem pretočenju popolnoma razvita; druga vina pa bodo zrela za steklenice še le po šest- do sedemkratnem pretočenju.

Večinoma bomo morali prvič pretočiti, kadar je burno kipenje ponehalo in se je vino prvič sčistilo, kar se navadno zgodi meseca decembra. Žal, da so pri nas še vinorejci, ki mislijo, da postane vino tem močnejše, čim dalj časa stoji na drožah. To je popolnoma napačno mnenje! Kakor hitro je ponehalo zgoraj omenjeno burno kipenje, kakor hitro so se usedle drože na dno in se je vino učistilo, mora se vino ločiti od drož. Drože se morajo radi tega ločiti od vina, ker pričnejo sicer gniti in vsled tega tudi vino dobi okus po gnilih ali drožah; vino je v nevarnosti da se ga primejo različne druge bolezni in se končno lahko popolnoma spridi. Osobito, ako je bil čas trgatve neugoden in je bilo mnogo gnilega grozdja, ki se sploh ni odstranilo, moramo priporočati, da se zgodaj pretoči, da se pravočasno ločijo drože od vina. Koliko rdečih in belih vin iz leta 1894. bi se bilo dalo s tem rešiti!

Drugič se navadno pretoči, kadar se je drugič vsedla gošča in se je vino drugič učistilo, kar se navadno zgodi meseca januarja in marcija, vsekakor pa pred vročim poletnim časom.

Po leti pokipevajo vsa mlada vina še enkrat in se koncem poletja še naredi gošča. Po končanem tretjem kipenju se vino pretoči tretjič, kar se zgodi navadno meseca septembra ali oktobra še pred trgatvijo. Vsa pozneje potrebna pretakanja se bodo vršila v daljšem medčasu. Določenih pravil o tem ni.

Vino je popolnoma gotovo in ga ni treba več pretakati brez posebnega vzroka, ako ostane napolnjeno v steklenico pri navadni toplini v sobi več dni neizpremenjeno.

A. Stiegler v „Gosp. Glasniku“.

Kaj škoduje barvi voska.

Kdor je že obiskal čebelarke razstave, temu ni ostalo prikrito, da so voščenice zelo različno barvane, svitlorumene, živorumene, rdečkastorumene do rjavo- ali sivorumene. Ker ima barva vpliv na ceno (svitlejše voščenice se bolje plačujejo kakor sive ali rjave), potrudil sem se poiskati vzrok različnosti voščene barve.

Kar sem izvedel vsled poskušanj, sklepanj in iz poročil drugih, hočem tu objaviti.

Ako raztopimo staro satovje v dobro posteklenjenem loncu z veliko množino mehke vode (deževnice ali po-

točnice), potem pa potopimo ostanke, ne da bi jih stiskali, s pokositarjenim sitom in poberemo na vodi plavajoči vosek, potem dobimo vosek najlepše rumene barve. Barva tako dobljenega voska ni vedno enaka, marveč se menjava med živorumeno, rdečkastorumeno in rjavo- ali sivorumeno, kar se ravna po tem, kakšni zamotki so bili v satovju. Ako so bili zamotki sivi, potem se nagiblje tudi voščena barva na sivo; ako so bili zamotki rdečkasti, potem je bil tudi vosek slabo rdečkaste barve; nasprotno se nagiba barva na rjavo, ako so bili zapredki od dolgih zaplavl z odpadki zaplavl v satovju. Iz teh okoliščin sem povzel, da vpliva barva zamotkov, odpadki dolgih zaplavl in tudi nimfine kožice na barvo voska. Stvar sem si tako razložil: Med in zamotki imajo eterična olja, ki morejo raztopiti rastlinska barvila. Take vrste olja, ki kažejo veliko prijemljivost nasproti vosku, raztopijo barvilo v vosku, v zamotkih itd. in podelijo vosku barvo.

Močno sivih ali rjavih barv nisem mogel opaziti pri teh poskušnjah, torej je bilo drugje treba iskati one snovi, ki dajejo zelo temno barvo. Ako sem raztopil živorumeni vosek v trdi vodi (iz vodnjaka), kazal je vosek, ko se je strdil, vidno cikanje na sivo; ako se je raztopil vosek v pokositarjenih posodah, tedaj je kazal rdečkast lesk; nasprotno je pa postal rjav, ako je bil stopljen v železnih, neposteklenjenih posodah. Iz prirejenih poskušanj se razvidi, da provzroči sivo barvo voska:

- 1.) apnata voda,
- 2.) prah,
- 3.) velike množine sivih zamotkov.

Rdečkasta barva pride od:

- 1.) velike množine rdečih zamotkov,
- 2.) kositrovih spojin.

Rjavo barvo provzroča:

- 1.) železova rja,
- 2.) otrebki dolgih zaplavl,
- 3.) zogljenitev voska, ako se prismodi,
- 4.) hitro ohlajenje tekočega voska; kajti v tem slučaju ni dovolj časa, da bi se nesnaga usedla in ostane torej v strjenem vosku.

Velike množine zamotkov vplivajo tudi na kakovost voska. Marsikdo je že opazoval, da se pokaže pri čiščenju voska, ko se stopi in zopet počasi ohladi, na spodnji strani voščenice umazana, gobasta snov, v kateri je mnogo vode in ki je tudi s spodnjimi deli voščenice pomešana; to je cvetni prah. Ta se odstrani, ako tekoči vosek precedimo na drobnolukničasti laneni vreči. Izvrstna priprava za to je parni topilnik za vosek. Vosek se dene v vrečo, kjer se stopi in počasi izkaplja.

Za prakso naj velja naslednje:

Pri izdelovanju voska rabimo le mehko vodo (deževnico ali potočnico) in dobro posteklenjene posode. Glejmo skrbno na to, da ne pride rjasto orodje ali posoda v dotiko s stopljenim voskom. Satovje z mnogimi zamotki izločimo in je posebej topimo. Zapredke dolgih zaplavl odstranimo kolikor mogoče iz satovja. Močno zaprašeno satovje operimo prej v vodi. Tekoč vosek naj se zelo polagoma hladi, da se dobi dovolj časa za nečiste dele, kateri poležejo na dno. Da se dobljeni vosek izčisti, raztopimo ga v veliki množini mehke vode, v kateri se primeša malo žveplene kisline. Pri tem je treba gledati, da se vlija žveplena kislina v tankem curku v vodo. Na žvepleno kislino vlivati vodo bi bilo nevarno, kajti med spajanjem obeh nastane razlet (eksplozija), in je nevarnost, da se užge koža in obleka. Preveč kisline škoduje, ker dobi vosek duh po nji. Kolikokrat se vosek topi, biti mora v topilnem loncu voda, da se vosek ne prismodi.

Pripravljanje voska je zelo neprijetno delo, katero se pa vendar prav dobro izplača. Tu se dobi najdragocenejši pridelek čebel; zato naj nam ne mrzi to delo.

Prezgodnje vpreganje žrebet.

O škodljivosti prezgodnjega vpreganja žrebet se je že mnogo pisalo in govorilo. Tudi „Der Pferdefreund“ je vzel v poslednjem času to vprašanje zopet v pretres ter piše:

Mnogi konjerejci naredo napako, da svoja žrebeta prezgodaj vpregajo, da bi prej imeli dobiček od njih. Žival — tako si domišljujejo — si zasluži vsaj svojo klajo, in njena vzreja pride ceneje. Ta domišljija pa je napačna; pričakovani dobiček se le prepogostoma prevrže v občutljivo izgubo. Kakor je znano, raste žrebe v prvem letu svojega življenja najbolj na visokost, več nego v vseh naslednjih štirih letih skupaj. V tem času se oves ne sme hraniti; žival mora dobivati dovolj krepke hrane. Od drugega leta naprej, ko žrebe počasneje raste, se mu razvijajo zlasti notranji organi in noge; v tretjem letu pa, da se konj poljedelcu dovolj razvije, se mora dokladi krepke klaje za toliko zmanjšati, da žrebe ne postane predebelo, sicer bi bila vzreja predraga, kajti žival še ne sme delati. Pa tudi trileten konj se še ne sme smatrati popolnoma razvitim; le poleg matere se že sme učiti vožnje, da se navadi ubogljivosti in pokorščine. Sme pa opravljati le lahka dela, nikakor pa ne težkih, ker je voljan in ognjen.

Škoda, ki vsled tega nastane, se kmalu pokaže, dasiravno je konjerejec noče opaziti. Žival zaostane v svojem razvoju; noge, zlasti skočne kosti, odrevene in žival izgubi mnogo na svoji vrednosti. Pomisliti je treba, da konj doraste še le v petem letu; če ga poprej rabimo za težko delo, se ne more prav razviti, začne prezgodaj hirati, zlasti noge se pokvarijo in žival je taka, kakor bi bila že stara. Od mladega konja se torej pred četrtnim letom ne sme zahtevati premnogo, naj si tudi svoje klaje ne zasluži. Žival bo poznej dokaj več vredna ter bo z daljšo porabnostjo bogato poplačala prizanašanje v mladosti. Mladi konji naj se rabijo pred vsem le za lahko vprego in tudi ravna naj se z njimi prizanesljivo in mirno; čuvajo naj se surovega pretepavanja ter naj se kaznujejo le takrat, kadar to z nepokorščino zares zaslužijo.

Razne reči.

— **Drevje in zima.** Bližajoča se zima sili koristnemu grmičju in drevju najškodljivější mrčes, da zapusti svoje letno bivališče ter si poišče zavetje za zimski počitek. Razni hrošči, ose, muhe, mušice in drugi sovražniki listnatih dreves zlezajo v trhline in razpoke v lubu, kjer so zavarovani pred neugodami. Tudi mah in lišaji služijo jim v dobro zavetje. Torej je pred zimo najpripravnejši čas, da vsako drevo do najtanjšje vejice dobro osnažimo z ostro in dobro krtačo ter je potem namažemo z ravnokar ugašenim apnom, ki ne ugonablja samo živalskih škodljivcev, marveč tudi njih jajca in ličinke. Vrhu tega pa apno brani drevo tudi pred zobmi mnogih glodalcev, ki v hudi zimi glodajo drevje ter najkrasnejši sadunosnik časih vničijo v eni sami noči.

— **Kravam mlekaricam ne smeš dajati grahove slame,** pa tudi ne mnogo ječmenove. Ravno tako ni za take krave na debelo zmlet bob, grah ali graščica. — Ugodna krma za krave mlekarice so pšenični otrobi, posebno pa tudi na debelo zmlet oves.

— **Močnejša drevesa je najbolje presajati po zimi,** kadar je zemlja zmrzla. Čim več prsti si odnesel na drevesnih koreninah na novo mesto, tem več upanja je, da se drevo prime. Spomladi je takim presajenim drevesom treba večkrat prilivati, ako vreme samo na sebi ni vlažno.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 61. Ali živini škoduje, če se ji fosforovokislo apno daje le nekaj časa, potem pa se preneha, ali se mora kar naprej dajati? (J. R. na H.)

Odgovor: S pokladanjem fosforovokislega apna se sme prenehati, kadar je; bolje pa je na vsak način, če se žrtvuje ta mali trošek ter se to apno daje vedno, kajti ono varuje živino marsiktere bolezni, jo ohrani zdravo in čvrstejšo, naredi pri mladi živini močnejše kosti in pospešuje rast, krave pa bolje molzejo. Učinek pa se spozna še le čez več mesecev.

Vprašanje 62. Ali ima sosed pravico zabraniti sezidanje hleva na šolskem vrtu, če so vsi drugi občani zadovoljni? (A. K. v P.)

Odgovor: Hodite postavno pot, t. j., dobite od občinskega odbora dovoljenje za zgradbo in potem mirno gradite. Prizivi proti ukrepom občinskega odbora gredo na deželni odbor. V Vašem slučaju morate pa imeti še posebej dovoljenje šolske občine, ktere last je šolski prostor.

Vprašanje 63. Sosed ima čez moje posestvo majhno vozno pot, ki drži čez suh jarek, po katerem pa ob hudi uri teče velika voda. Čez ta jarek je naredil majhen most, ki utegne ob hudi uri vodo jeziti in meni veliko škodo delati. Ali je sosed smel to narediti in ali smem most podreti? (J. M. v I. na Koroškem.)

Odgovor: Pot vodi po Vašem posestvu in sosed gotovo ni bil opravičen na Vašem posestvu narediti most, ktereга poprej nikdar ni bilo. Priporočamo Vam vprašati kakega pravnikarja, kaj Vam je storiti, da se most odpravi; ob enem pa tudi opozorite okrajno glavarstvo, na nevarnost, ki Vam ob hudi uri preti. Zgoditi se tudi more, če reč pustite pri miru, da se bo enkrat od Vas zahtevalo, most vzdrževati v dobrem stenu, ker pelje čez Vaše posestvo.

Vprašanje 64. Imam štiriletnega konja, ki ima šole v gobcu, t. j. spuščaje ali mehurje, ki uže dolgo trajajo in se ne ozdravijo. Kaj naj počnem?

Odgovor: Ker ne poročate, kakšni so ti izpuščaji in kje v gobcu se nahajajo, Vam tudi nobenega sveta ne moremo dati. Pokličite živinozdravnika, sicer pa tudi berite v knjigi „Domači živinozdravnik“ na str. 56. in 57. članek „Vnetje gobca“.

Vprašanje 65. Imam čebelnjak na vrtu, 30 m od sosedovega vrta. Slučajno se pripeti, da kak roj sede na sosedov vrt, a sosed mi uže sedaj obeta, da na njegovem vrtu ne bom smel nobenega roja vsaditi. Ali smem roje na sosedovih tleh vsajati in kaj naj storim, če mi sosed to zabrani? (J. R. v G.)

Odgovor: Glede tega vprašanja velja § 384. občnega državlanskega zakonika, ki slove: „Domači roji in druge krotke ali ukročene živali niso predmet prostega živalskega lova, temveč ima njihov lastnik pravico, zasledovati jih na tujem zemljišču; vendar mora lastniku zemljišča povrniti škodo, ki jo je pri tem napravil. V slučaju, ako lastnik roja plemenjaka ne zasleduje v dveh dneh, ali ako ukročena žival sama od sebe izostane dvainštirideset dnij, sme jo na javnem zemljišču ujeti in obdržati vsakdo, na zasebnem pa zemljišču posestnik.“ — Iz tega razvidite, da imate pravico do ubeglega roja dva dni na tujem posestvu, in ako Vam sosed s silo zabrani roj v tem času vsaditi, morete ga za škodo tožiti.

Vprašanje 66. Pošljem Vam uzorec vina, ki ima po mojem mnenju duh po plesnobi. S čim bi odpravil ta duh? (J. K. v Z.)

Odgovor: Vino, katero ste nam poslali, je plesnoba tako osmradila, da ga pač ne bode več popravili, in zdi se nam, da je tudi že nekoliko bolno, t. j., da se pričinja zavrela. Če je duh po plesnobi še nezaten, da se odpraviti z oljem ali precejšnjem skozi oglje; Vašemu vinu pa ne bo več pomoči. Če je vino zdravo in ga boče kdo piti, iztočite ga hitro, poprej pa ga pretočite v zdrav zažveplan sod; drugače je pa najbolje, če skuhate iz njega žganje.

Vprašanje 67. Krava, ki dobi dvakrat na teden soli, gloje jasli? Kaj naj storim, da ji odpravim to razvado? A. D. v Z.)

Odgovor: To ni razvada, ampak nasledek bolezni vsled motenega prebavljanja, katero povzroči pokvarjena ali slaba, malo tečna krma, kislo seno ter spleh krma, kateri manjka fosforovokislega apna. Pričnite krmi redno dodajati to apno in živina bo nehala les glodati.

Vprašanje 68. Ali je apno dobro gnojilo za zelje, krompir ter druge rastline in ali se sme po vrhu rastlin ali okoli njih trositi? (V. P. v K.)

Odgovor: Apno samo na sebi ni gnojilo, ker ga je vedno toliko v zemlji, kolikor ga potrebujejo rastline za živež. Apno pa pomaga rastlinski živež v zemlji hitreje razkrajati, vsled česar rastline naenkrat dobe več živeža in zato bolje rastejo. Apno se torej sme rabiti le na gnojni zemlji, če ne, zemlja kmalu opeša. Z apnom se gnoji tem potom, da se po zemlji potrese ter potem podkoplje; če se ga ne rabi preveč, se pač sme tudi kar potresti po že ozeleneli njivi, saj se rastline večkrat zato potresajo z apnom, da se mrčes prežene.

Vprašanje 69. Pošljem Vam nekaj hroščev, ki mi v drevesnici delajo velikansko škodo. Prikažejo se namreč meseca aprila ter objedajo popje in pozneje tudi nežno listje, in sicer na jablanah, kakor tudi na hruškah. Kakšen hroščec je to in kako ga preženem? (L. A. v K.)

Odgovor: Poslani hroščec je rjavi brstoder (brauner Grünrüssler, latinski curculio (Phyll.) oblongus L.), ki se časih pokaže po drevesnicah v veliki množini ter tamkaj napravi velikansko škodo. Posebno škoduje okulantom in čepičem. Pomoči proti njemu ni druge, kakor potresanje drevja, pod katero se nastavi rjuha, kamor padajo hroščci in se potem pokončajo.

Vprašanje 76. Kdaj je pravi čas trte škropiti? Ali je trava, na katero pade galica, neškodljiva krma? (J. Sch. v M. na Štajarskem)

Odgovor: Najbolje je prvič trte škropiti pred cvetjem, potem pa drugič in tretjič v presledkih 6 do 8 tednov. Koder se peronospora še le pozno pokaže, more se prvič škropiti precej, ko trta odevete, drugič pa kakih 8 tednov pozneje. — Skušnje so pokazale, da z modro galico poškopljena trava v obče ni škodljiva zdravju živine, gotovo je pa, da koristna tudi ni; zato je po možnosti treba paziti, da se trava itd. nepotrebno ne škropi, če mogoče, poškopljena trava sploh ne krmi, ali vsaj še le potem, ko jo je dež že precej izpral.

Vprašanje 71. Pošljem Vam kos trte, napadene po nekem mrčesu, ki je neki trtna uš, kakor naši ljudje trdijo. Koder je po trtah veliko tega mrčesa, tod trte pešajo in vsahnejo. Skusili bomo trte z apnom mazati, nekaj pa z galico in s tobakovo vodo. Ali je ta mrčes res trtna uš, ali bo tako zatiranje pravo? (T. K. v B.)

Odgovor: Kos trte, ki ste nam jo poslali, ni napaden od trtne uši, ktera živi pod zemljo, na trtnih koreninah, ampak to so posušene samice trsnega kaparja (Rebenschildlaus, latinski coccus vitis), pod katerimi se nahaja belkast prah, ki

ni nič drugega nego jajčna zalega tega mrčesa, iz ktere se okoli kresa izvalé nove živalce. Kaparji slabé trto, ker ji pijó sok. Močno napadenim trtam se jeseni ali spomladi oddrgne ves ostareli mrtvi lub ter se potem z apnom pobelijo.

Vprašanje 72. Imam prav lepega, od dobre molzne krave in od družbenega muricodolskega plemenjaka izvirajočega bika, kterege bi rad obdržal za pleme, pa mi ljudje odsvetujejo, češ da ima „malo rebro“. Kaj je na tem; ali je res to napaka plemene živine? (J. L. v A.)

Odgovor: V zadnjem času smo dvakrat čuli o „malem rebro“ govedi, ki je ponekod tudi „pasje rebro“ imenujejo, a natančnega nismo mogli poizvedeti. Prosimo vse tiste, ki kaj vedo o tem, da nam natančno sporoče, kaj in kje je „malo in pasje rebro“ in zakaj žival s takim rebrom ni za pleme. Če dobimo kaj odgovorov na ta vprašanja, potem hočemo poizvedovati, kaj je resničnega na teh trditvah, ter bomo uspeh objavili.

Gospodarske novice.

* † **Gospod Janez Mesar**, deželni poslanec, župnik v Šmartinu pri Kranju, poprej nad 25 let župnik v Bohinjski Bistrici, 27 let družben član ter ob enem časten član naše družbe, je umrl nenadno dne 3. t. m. 63 let star. Izmed onih mož, ki so prvi pričeli buditi naš narod na gospodarskem polju, stoji v prvi vrsti rajnik Mesar. Neumorno in kar največ uspešno njegovo delovanje ni znano le med hvaležnimi Bohinjci in v mejah naše dežele, ampak zasluge za umno mlekarstvo in ustanovitev sirarskih zadrug so poznate po vseh onih krogih naše države in tudi vnanjih, koder se brigajo za napredno mlekarstvo. — Mi smo rajnikovo delovanje svojedobno obširno ocenili v tem listu ter smo ob enem prinesli njegovo sliko. — Priča veljemu spoštovanju, ki ga je imel narod za pokojnega vrliga moža, je bil sijajni pogreb dne 6 t. m., kterege se je tudi glavni odbor vdeležil po svojem članu gospodu nadučitelju Žirovniku, a glavni odbor je vrhu tega položil na krsto lep venec s trakovi z napisom — Dela in uspehi pokojnega gospoda župnika Mesarja bodo sicer njegov najlepši spomenik, a sedanji, hitro živeči rod kaj lahko pozabi svojih zaslužnih mož, zato bi želeli, da se sestavi odbor, ki bi skrbel za primeren spomenik župniku Mesarju na kraju njegovega delovanja, t. j. v Bohinju. Ta spomenik naj bi bil vidno znamenje priznanja in hvaležnosti národa ter naj bi bil v spodbudo poznejšim rodovom. — Počivaj v miru, vrli mož, in Bog Ti stotero povrni Tvoja dobra dela!

* † **Frančišek Šuštaršič**, posestnik v Zapužah pri Št. Vidu nad Ljubljano ter večleten družben član, je umrl dne 15. aprila t. l., ker ga je podsul vsled potresa razrušen obok, pod katerim je spal. — Naj počiva v miru!

* **Potres na Velikonočno nedeljo** je naredil, kakor znano, v Ljubljani strašansko škodo, a nič manj ni trpela tudi okolica, zlasti pa kamniški okraj. Posebno občutna je na deželi škoda tistim, katerim je padajoče zidovje pobilo živino. Nadejamo se, da bodo dobili tudi poškodovanci po deželi primeren delež državne podpore, ki bo v to svrho došla, in isto tako delež od milodarov, ki dohajajo v obilni meri od dobrotnikov iz vseh delov Evrope. Tudi naša družba je dobila prispevke za poškodovance, in sicer z naročilom, da jih porabi po svoji previdnosti. Razven onega v zadnji številki izkazanega daru poslala je tvrdka „Oesterreichischer Verein für che-

mische und metallurgische Production in Aussig a/d. Elbe“, od ktere družba kupuje galico, 100 gld., potem Fr. Rix v Stettinu na Pruskem, kateri družbi preskrbuje rusko laneno seme, 30 gld. in družbeni tajnik Pirc je izročil glavnemu odboru 500 gld., ktere mu je doposlal za razdelitev med poškodovane kmetovalce njegov sošolec ter grajščak gospod Edvard Figdor na Dunaju. Presrečna hvala blagim dobrotnikom! Glavni odbor se bo še posvetoval o porabi došlega denarja, ki je v prvi vrsti namenjen posebno prizadetim družbenim članom.

* **Modra galica** je uže došla v Ljubljano in se je večini naročnikov uže doposlala. Opozarjamo, da družba po sedanjih cenah more postreči z galico le toliko časa, dokler traja sedanja, jeseni kupljena zaloga, zato naj se nemudoma vsakdo zglašuje, ki galico potrebuje.

* **Žrebetišče v Št. Jarneju** se je otvorilo dne 15. t. m. in se sprejemajo žrebete pod pogoji, ki so označeni med uradnimi vestmi današnje številke.

* **Na shod dolenjskih podružnic**, ki bo v ponedeljek, dne 10. junija t. l. v Novem Mestu, posebno opozarjamo. V prvem članku pričujoče številke je razjasnjen namen temu shodu, med uradnimi vestmi je pa objavljen vzpored.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Razglas o oddaji trtnih škropilnic.

Podpisani odbor bo tudi letos oddajal trtne škropilnice po nižani ceni, in sicer komad po 12 gld. z zabojem vred. Te škropilnice so najboljše in najnovejšega sestava, imajo bakreno posodo, se lahko dajo snaziti in se pri umni porabi težko pokvarijo.

Podpisani odbor bo izvršil le tista naročila, ktera dobi takoj, kajti številu škropilnic po nižani ceni je omejeno, ker je dotična podpora zelo majhna.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 15. maja 1895.

Razglas

glede sprejema žrebet v žrebetišče c. kr. kmetijske družbe v Št. Jarneju.

Žrebete se sprejemajo v to žrebetišče od dne 15. maja t. l. naprej ter veljajo za sprejem sledeči pogoji:

1.) V žrebetišče se sprejme v deželi storjena zdrava žrebeta, ki so last kranjskih posestnikov (kar je dokazati s spuščalnim listom), in sicer:

- a) nepodkovane žrebice in valahi do četrtega leta,
- b) žrebčki do enega leta.

2.) Doba paše traja do 15. oktobra; prej pa se smejo žrebete iz žrebetišča vzeti le z dovoljenjem načelnika šentjarnejske podružnice, gosp. A. Wutscherja, ali blagajnika gosp. Novoselca.

3.) Lastnik žrebete je zavezan dati za vsak dan in za vsako žrebe 1 kg očiščenega in zdravega ovsa ter 6 kg sladkega in neoblačenega dobrega sena.

4.) Krma se sprejema vsak 1. in 14. dan v mesecu. Če kdo zamudi dovesti krmo, krmilo se bo žrebe na njegove troške dalje.

5.) Zaradi olajšanja dela se mora seno v žrebetišče dovažati v mnežah.

6.) Za nezgode pri žrebetih se ne prevzame nobena odgovornost.

7.) Posestniki žrebet, ki niso člani šentjarnejske podružnice, plačajo 3 gold. pristojbine za konjarja.

8.) Na izrecno zahtevo se bodo žrebete vsak teden enkrat kopala, ter je za vsako kopel plačati 10 kr.

9.) Upravo žrebetišča ima podružnica c. kr. kmetijske družbe v Št. Jarneju, na ktero se je obračati v vseh zadevah žrebetišča.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V Ljubljani, dne 1. maja 1895.

Razglas

o oddaji modre galice za škropljenje trt v letu 1895.

Podpisana družba bo tudi letos modro galico za škropljenje trt oddajala po nižani ceni, in sicer tistim vinogradnikom, ki se pravočasno zglašujejo in ki se zavežejo:

1.) plačati galico uže naprej, oziroma takoj po prejemu, po 22 kr. kilogram z zabojem vred,

2.) prejete galice ne prodajati z dobičkom naprej.

Ta pogoja veljata za one, ki naroče galico neposredno pri družbi.

Častita predstojništva podružnic, ktera mislijo naročiti galico skupno za svoje člane, stopijo naj v dogovor neposredno z družbo.

Opomnja: Od galice se plača na železnici le polovica voznine. — Upanje je, da bo vis. deželni odbor tudi letos prevzel troške za prevažanje galice iz Ljubljane do podružnic; zato je članom ugodneje, galico naročiti skupno potom podružnice.

Tisti, ki galice ne plačajo precej po prejemu in s katerimi se družba glede plačila ne pogodi posebej in drugače, plačati bodo morali po 6% zamudnih obrestij.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

V Ljubljani, dne 31. marnja 1895.

Razglas.

Na podstavi člena 5. z nemško državo sklenjenega dogovora o živinskih kugah z dne 6. decembra 1891. l. in točke 5. k temu spadajočega končnega zapisnika (drž. zak. št. 16. iz l. 1892.) ministerstvo za notranje stvari dotlej, dokler se drugače ne ukaže, brezpogojno prepoveduje uvažati govejo živino v kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane iz nastopnih zapornih ozemelj nemške države, v katerih je razširjena plućna kuga, in sicer:

1.) iz vladnih okrajev **Poznanj, Devin, Mezibor, Hildesheim**, in **Cahe** v kraljevini **Pruski**;

2.) iz okrožnih glavarstev **Lipsko** in **Cvikava** v kraljevini **Saksonski**;

3.) iz velike vojvodine **Saksonsko-Weimarske**;

4.) iz vojvodine **Anhaltske**.

Te prepovedi stopijo namesto prepovedi, ki so bile izdane vsled razpisa ministerstva za notranje stvari z dne 11. marnja t. l., št. 6715., oziroma s tinaradnim razglasom z dne 13. marnja 1895. leta, št. 3567.

To se razglašuje vsled razpisa visokega c. kr. ministerstva za notranje stvari z dne 9. aprila 1895. l., št. 9649., z dodatkom, da se prestopki te **brezpogojne** uvozne prepovedi kaznujejo po določilih §§ 45. in 46. občnega zakona o živinskih kugah.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani, dne 13. aprila 1895.

Naznanilo in razglas.

Novo šolsko leto na podkovski šoli ljubljanski se prične dne 1. julija 1895. leta.

S poukom v podkovstvu je združen tudi nauk o ogledovanju živine in mesa. Kdor želi vsprejeti biti v podkovsko šolo, mora se izkazati:

- 1.) s spričevalom, da se je pri kakem kovaču izučil za kovaškega pomočnika,
 - 2.) z domovinskim listom,
 - 3.) s spričevalom svojega župnika ali župana, da je poštenega vedenja, in
 - 4.) da zna brati in pisati slovenski.
- Ubožni učenci morejo tudi dobiti štipendije po 60, oziroma 50 goldinarjev.

Prosilec za štipendije je predložiti:

- 1.) Ubožni list,
- 2.) spričevalo o poštenem vedenju in
- 3.) potrdilo, da so delali uže dve leti kot kovaški pomočniki.

Prošnje s temi spričevali se morajo poslati vsaj do 15. junija t. l. glavnemu odboru c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani.

Šola traja do konca meseca decembra 1895. leta. Kdor dobro prebije preskušnjo, more po zakonu iz 1873. leta dobiti patent podkovskega mojstra, ker sedaj ne more nihče brez preskušnje postati kovaški mojster. Nauk v tej šoli je brezplačen; vsak učenec si mora za čas šolanja skrbeti le za živež in stanovanje ter za potrebne šolske knjige. Stanovanje dobodo učenci za majhno plačo v šolski hiši.

Učenci naj se oglase vsaj dva dni pred šolskim začetkom v podkovski šoli na Spodnjih Poljanah.

Ker je po slovenskih deželah še vedno premalo v podkovstvu izučenih kovačev in zdravnikov kopitnih bolezni, pa tudi premalo izurjenih živinskih in mesovnih oglednikov, zato naj bi skrbela županstva, da dobode vsaka občina vsaj po enega dobrega kovača in živinskega in mesovnega oglednika.

Ivan Murnik,

predsednik c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Dr. Karol vitez Bleiweis,
začasni vodja podkovske šole.

Naznanilo.

Skušnje na tukajšnji podkovski šoli se bodo vršile dne 27. in 28. decembra t. l., in sicer dne 27. junija skušnja iz podkovstva za kovače, kateri niso hodili v podkovsko šolo, dne 28. junija pa za učence podkovske šole, i. s. iz podkovstva in ogledovanja klavne živine in mesa. Kovači, kateri hočejo delati to skušnjo, naj se oglase pri podpisnem vodstvu do dne 15. junija t. l.

Vodstvo podkovske šole.

V Ljubljani, dne 1. maja 1895.

Dr. Karol vitez Bleiweis.

V a b i l o

na shod dolenskih podružnic, ki bode v ponedeljek, dne 10. junija t. l. v Novem Mestu.

Zborovanje se bode vršilo v mestni dvorani; pričetek ob 10. uri dopoldne.

Na dnevnem redu so poleg nagovora in volitve predsednika zborovanju naslednja vprašanja.

- 1.) S kakim plemenom je zboljševati dolensko goved in kaj je sploh ukreniti za povzdigo govedoreje na Dolenskem?
- 2.) Kako je pospeševati prasičjo rejo na Dolenskem?
- 3.) Kaj je ukreniti dolenskim podružnicam, da bi dobile cenejšo živinsko sol?
- 4.) Predlogi dolenskih podružnic.

Zborovanja se smejo po § 16. družbenih pravil vdeležiti tudi nedružabniki.

Kmetijska podružnica v Novem Mestu,
dne 1. maja 1895.

Odbor.

P. n. dolenskim podružnicam!

Ker se za shod v Novem Mestu na posamezne družabnike ne bodo razpošiljala posebna vabila, blagovolijo naj slavna načelnštva, oziroma odbori, skrbeti za to, da se o tem shodu pravočasno obvestijo vsi člani, pa tudi drugi gospodarji (nečlani), ki se zanimajo za napredno kmetijstvo.

Naprositi kaže v ta namen posebno gg. župnike in župane, da blagovolijo oznaniti ali oklicati ta shod, za katerega je pristop ali vdeležba vsakomur dovoljena po § 16. družbenih pravil.

Da se je za shod izbral ponedeljek, ne pa nedelja ali četrtek, kakor so nekateri želeli, to ima svoj vzrok. V ponedeljek je v Novem Mestu tržen dan, na katerega prihajajo gospodarji tudi iz daljne okolice Novega Mesta. V nedeljo se ne utegnejo vdeležiti zborovanja gg. duhovniki in učitelji. V četrtek pa bi morali gospodarji popolnoma pustiti kmetijsko delo, da bi prišli k shodu, kar pa v sedanjem času ni mogoče.

Toliko na blagohotno znanje!

P. n. podružnice, ki niso še odgovorile na okrožnico z dne 15. aprila t. l., prosimo, da to storé kakor hitro mogoče.

Odbor.

V a b i l o

k občenemu zboru podružnice c. kr. kmetijske družbe v Mokronogu, ki bode v soboto, dne 25. maja t. l. popoldne ob 4. uri pri gospodu Antonu Majcnu v Mokronogu.

V Z P O R E D:

- 1.) Volitev predsednika in odbora.
- 2.) Predlogi za družbeni redni občni zbor.
- 3.) Volitev zastopnikov k temu zboru.
- 4.) Slučajnosti.

Grof Barbo s. r., predsednik.

P. n. gg. članom mokronoške podružnice.

Člani mokronoške podružnice dobe modro galico po 23 kr. kilogram, t. j. za 1 kr. draže nego podružnico stoji. Kdor jo povzame najmanj 50 kg, dobi jo po 22 kr., in sicer v trgovini gosp. Sbila. „pri škofu“ v Mokronogu. Ker ima g. Sbil zapisnik članov, ni se treba poprej zglasiti pri podpisancu. Za galico se je zglasiti najkasneje do 30. junija t. l.

Grof Barbo s. r., načelnik.

V a b i l o

k ustanovnemu shodu podružnice c. kr. kmetijske družbe v Izlakah, ki se namerava ustanoviti na mesto poprej obstoječe podružnice v Zagorju ob Savi.

Shod se bo vršil v nedeljo, dne 26. maja popoldne ob 4. uri v „Toplicah“ gospoda Alojzija Prašnikarja ter bode navzoč ravnatelj c. kr. kmetijske družbe gospod Gustav Pirc, ki bo ob enem predaval o kmetijstvu.

Izlake, dne 29. aprila 1895.

Za začasni odbor:

Josip Prašnikar s. r.

Listnica uredništva.

G. D. na T. Finančni stražnik Vas pač ne sme brez vzroka o polnoči buditi. Morete se pritožiti na finančno ravnateljstvo v Ljubljani.

M. B. v Sv. K. Žveplenokislo sol zanesljive sestave za zdravljenje vina dobite pri „Pomologische Versuchstation“ v Gradcu. — Zaradi mavca se obrnite na županstvo na Dovjem.